

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 24 Aprilie 1885.

Ungaria serbează, și noi cu plăcere constatăm, că bucuria serbarei se revarsă și asupra noastră. Capitala Ungariei Sâmbăta trecută a îmbrăcat haine de serbătoare, împăratul a venit în persoană între credincioșii sei, și i-a îmbărbătat la pacinică lucrare.

E rară o asemenea serbătoare la noi, și ea e rară pentru cuvântul, că este serbarea unei activități pacinice, și noi în Ungaria puține momente de pace am avut.

Sâmbătă la 12 oare s'a deschis serbătorește expoziția regnicolară din Budapesta. Principele de coroană ca protector al expoziției a întâmpinat pre împăratul și prin cuvinte omagiale l'a rugat, se declare expoziția de deschisă.

Monarhul lăudând pacinică activitate a cetățenilor, deschide și se delectează apoi la privirea lucrurilor espuse, cari dovedesc hărnicia popoarelor din Ungaria.

Ce frumos conglăsuște o asemenea serbătoare a păcii în mijlocul vuetelor răsboinice din afară și din lăuntru. Nime nu cercetează a le cui brațe și a cui iscusință a conlucrat, ca atâtea lucruri se înfrumusețează pavilion dela expoziție. Nime nu cereă dacă în decursul activității lor ungurește, nemțește, românește, sau cum au conversat oamenii, până au produs asemenea produse.

Nici aceea nu s'a sciricit dacă pacinicii acestia de lucrători și-au frământat creerii cu ideea de stat unguresc, și patriotismul modern. Nu se știe dacă s'au înrolat ei ori nu la vre-una dintre reuniunile de maghiarisare cari au specială rubrică în coloanele țăiarelor ungurești.

De asemenea cestiuni de tot moderne nime nu se mai întreabă în asemenea momente de serbare, și aceasta pentru cuvântul, că expoziția este un product al lucrării pacinice, și teoriile moderne nu pacea o voiesc, ci „bellum omnium contra omnes.”

Ne bucurăm și noi dimpreună cu monarhul nostru, bucură-mu ne și noi români la asemenea ocaziuni serbătorești. Punem la o parte necazurile noastre, uităm toate asupririle și ne treptăririle ce ni s'au făcut, și ne bucurăm la privirea productului activității pacinice, ne bucurăm ca bucuria în țară se fie generală.

Ce bine ne putem noi înțelege, dacă punem umăr la umăr, și lucrăm cu inima deschisă, lucrăm în pace. Ce fală nu simte peptul nostru, dacă prim rezultatele activității pacinice, și ce fiori dacă ne aruncăm privirile și la ruinele, rămase în urma

frecărilor dintre noi, frecări desastroase, cari ar fi se niveleze și amalgamizeze statul nostru!

Darear Dumneșeu se putem constata tot rezultat de ale activității pacinice.

Aceste premise, publicăm cuvântarea Alteței Sale principelui de coroană:

Maiestatea Voastră cesareă-regiă apostolică, prea grațiosul nostru Domn.

Este fericitor moment pentru mine că mi-a fost rezervat a pași în fața domnitoriului prea luminat cu rugarea, ca el prin cuvântul seu reges se însoțească pe calea sa această expozițiune, dândui totodată salutarea sacrată.

O mie de ani s'a susținut aici această națiune în fața morocului și a nenorocului schimbăcios, și pe pământul ereșit dela strămoșii sei a întemeiat o puternică viață publică.

În această și toate țerile coroanei Sântului Stefan cu puteri unite se întrunesc la o serbare de pace, care în lăuntru și în afară ne prezintă o strălucită icoană a mării, la care Ungaria a ajuns în timp relativ scurt, sub înțeleapta, mărita și dedicata domnire a Maiestății Voastre și prin înflăcăratul patriotism al națiunii.

Acest mare și surprindător progres al Ungariei pe câmpul civilizațiunii ni se manifestă la acest loc prin o icoană plină de color.

Inteligenței, silinței și puterii de viață a popoarelor din țerile de sub coroana Sântului Stefan i-a succes a ridica comorile naturei și ale face roditoare.

Este aceasta un frumos tablou a economiei de câmp și a păduritului, economiei de vite, montanice, a forței industriale și a meserielor, a productelor literare, științifice, artistice și arhitectonice din Ungaria, asemenea și a dezvoltării instrucțiunii publice din Ungaria.

Avem aici reale dovești a sănătoasei și intensivei dezvoltări, care umple de mare bucurie pe fie-care patriot.

„Progresele Ungariei le vor saluta cu bucurie și celelalte țeri, cari sunt unite sub glorioșul sceptru al Maiestății Voastre, asemenea și aparținătorii altor naționalități, studiind expozițiunea, din nou vor putea apreția puterea de viață și spiritul Ungariei.

„Mișcat de asemenea simțăminte, pătruns de aceste idei, pre-a supus Ve rog Maiestate, se binevoii a dechiara expozițiunea de deschisă.

Maiestate Sa a răspuns:

Frumoasa serbătoare, care ne a unit astăzi, mi-a procurat adevărată bucurie. Este a se inaugura un op, care prin productele diligenței, și a muncii neobosite,

prin puterea de producțiune spirituală și materială, ca rezultat al neobositei iscusințe și, și al conlucrării patriotice a tuturor factorilor chemați, nu numai va da lumii dovadă despre mănoasa dezvoltare a țerilor de sub coroana mea ungurească, ci tot odată și testimoniu vădit, că aceste frumoase țeri în toată privința ocupă loc demn între statele de cultură.

Am venit deci cu bucurie aici spre a da cu prezența mea prima binecuvântare acestei serbări a țerei, care cu privire la importanța sa cu drept cuvânt se poate țice că se ridică preste nivelul unei expozițiuni regnicolare de rënd. Sperez și doresc, ca succesul în toate privințele se întreacă dorințele legate de ea, nu numai spre a asigura scopurile urmărite, ci totodată servind de puternic impuls la o năsuință tot mai mare pe câmpul diligenței și al muncii binecuvântate. Pătruns de această speranță și aceste dorințe, declar expozițiunea de deschisă.

Dela dieta ung. din Budapesta.

Discusiunea

asupra interpelațiunilor domnilor deputați români naționali V. Babeș și Petru Truța.

A avut loc aceasta discusiune în ședința casei reprezentative dela 29 Aprilie a. c. și fiind pentru noi de mare importanță atât cele spuse și enunciate de dl ministru-președinte Col. Tisza, cât și reflecșiunile făcute prin dnii interpelanți, reproducem toate acestea în traducere cât mai completă și exactă, pentru ca și de al nostru public se poată fi aprețiate.

Min președinte Coloman Tisza: Onor. Cameră! Rămân în seria în care a binevoit a me provoca onorabilul domn președinte. Voiu răspunde deci mai întâiu la interpelațiunea dlui deputat P. Truța. (Citește în tot cuprinsul lor întrebările relative la oprirea serviciului divin în biserica română gr. or. din Lupșa în Transilvania, apoi țice:)

Mai înainte de toate trebuie să constat două lucruri, întâiu: Aceea, că naționalitățile în viața socială, preste tot sau desclinit în Transilvania, ar fi persecutate sistematic din partea societății maghiare, sau a funcționarilor publici, sau a jurnalistice, nime nu poate se știe, (Așa este!) căci nu există! și acuzarea este de tot fără temei și nedreaptă. (Viue aprobări.) Pentru-că în lume nu există o mai mare libertate de mișcare ca și în Ungaria. (Adevărat, așa este!) A doua: Asemenea neadevăr este, că în comuna Lupșa gendarmeria ar fi intrat în biserică și cu baioneta ar fi scos afară atât pe credincioși, cât și pe preot. În aceasta privință aveam

FOIȚA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodică specială a cetirei și a scrierei” de I. Berescu, învățătoriu gr. or. rom. în Sighișoara.

(Urmare.)

Să cercăm mai departe, că oare fosta dl M. mai norocos cu analiza în sonori, care este scopul final al deprinderilor la cetit. Una scădere se află și se vede îndată, căci nu are respective nu voește a peronda. A doua scădere la această treaptă de pregătire este că dl M. pretinde, ba chiar face pe această treaptă de învățământ, exerciții de intuițiune și desemnare și anume cu cuvântul ac. Acest cuvânt spre al putea analiza, îl însoțește de un exercițiu de intuițiune, apoi conversare și desemnare, împrumutate necerut și nespunând la nime din Conductorul dlui Popescu. Cum că această procedură a greșit, cred că nu e necesar a mai documenta, căci ori cine care cât de cât se ocupă cu lucrul din cestiune poate ști că scopul acestei operațiuni, nu e înmulțirea cunoștințelor, ci numai și

numai analiza în sonori. Afară de aceasta nici timpul nu permite o astfel de procedură care nu încapă în cadrul unei săptămâni, luând în vedere și perondarea încă. Tractarea așa estinsă are a se face numai cu un cuvânt de model, în acel grad când îl predăm elevilor, spre a scoate din el pe care le scriem și cetim apoi. Se trecem însă mai departe, fără de a acusa pe dl M. că a făcut un păcat, căci este îndeobște cunoscut, că păcatul presupune conștiință.

Trecând la desemnarea literilor (în mod genetic de sigur) tema ne spune că: Pedagogia ne învață, că numai după ce le va ști desemna și compune pe toate le va spune și numele semnelor. Halal de pedagogie, bucuros o a-și mai ceti-o dar de sigur nu există. Eu susțin că numai ideea ce o are dl M. despre metodel analitic-sintetic la îndeplinire se află în lucrul așa nebasat. Unde am ajunge cu metoda analitic-sintetic, dacă am primi recomandarea a face toate literile, ai da la fie-care numele și după aceea a cerca compozițiunea de silabe, cuvinte etc.? La prima privire și auzire a acestei declarații ne convingem că cădând din înălțimea metodului analitic-sintetic ajungem prin metoda metodomului, și pe urmă mai că cădem în metoda nominal. Mi s'ar putea reflecta că din aceasta eroare nu trebuie luat ansă la o discusiune așa aprigă, de oare-ce e posibil că provine din superficialitatea cu care a trecut dl M. preste această afirmare. Această însă află reson în experiența dlui M. pe basa căruia, îndrumă pe învățătorii (care vreau să primească), când țice:

litatea cu care a trecut dl M. preste această afirmare. Această însă află reson în experiența dlui M. pe baza căruia, îndrumă pe învățătorii (care vreau să primească), când țice:

„Eu am practisat altminterea: după ce elevii au putut, pe baza pregătirilor premerse, compune un semn (litera) numai decât le-am spus și numele, și astfel până au știut compune toate semnele (literile) au știut și numele lor.” Acest pasagiu rezultă din experiența dlui M. și cu acest pasagiu, voește a răsturna îndrumarea, ce ni-o dă Conductorul care, cu toate că la mai decopiat, totuși nu-i atribuie o așa autoritate încât să primescă de bani buni cele țise la pag. 8., că adevărat: „ocupându-se elevii cu desemnarea literelor în mod genetic aci înc. aștu se spunea nici sonul nici numele literelor.” Acest pasagiu nu e normă pentru dl M. de oare-ce declară că în privința aceasta nu există o normă ficsă, ci fie-care învățătoriu va face cum îl va tăia capul. Să vedem însă unde am ajunge dacă, mai primul recomandarea dlui M. Nici mai mult nici mai puțin, decât am ajunge la metoda nominal și prin urmare să lăsăm la o parte Abcdare, Cartea întâiu de lectură și să gratulăm Bucoavnei. Să ne înțelegem chiarificându-ne.

Trei feliuri de Abcdare avem. Doauă — Boiu, Petri — pur sintetice, unul — Popescu —

repoarte de mai nainte, și în fine informându-mă mai cu deadinsul, ca se nu provoc o mai mică autoritate me mărginesc a cita pe însuși protopresbiterul gr. or. care însuși a ridicat plânsorea, dar carele nimic nu știe despre aceea, că gendarmeria a intrat în biserică și a scos pe cine-va afară de acolo; (Mișcare în dreapta.) pentru-că aceasta nu s'a întâmplat. Dar fiind-că, după informațiunile sigure și întemeiate, special în acele ținuturi, sub pretextul de serbări pentru Horea și Cloșca se pregăteau demonstrațiuni în contra statului și națiunei maghiare, acestea s'au oprit în toată țeara, (Aprobări generale) și au fost oprite și prin autoritățile bisericești. Având suspițiune basată, că în acea comună serviciul divin de Sâmbătă, în contra oprelii mai înalte, se va celebra Duminecă, aceasta s'a interzis, nu însă în modul afirmat de dl interpelant, prin scoaterea creștinilor din biserică, ci preoții în urma interdicției n'au celebrat, ear creștinii reflectați prin gendarmerie că în acea Duminecă nu se va ținea serviciul divin, s'au întors liniștiți către casele lor. Acesta este faptul adevărat. După aceste premise, cred că este natural, cumcă alungarea oamenilor din biserică nu este nici rezultatul direcțiunei mele politice, nici al abuzurilor organelor mele. — La întrebarea că — plănuitau creștinii dela acea biserică vr'o faptă ce ar periclita existența statului? — răspund: prin sine nici de cât; căci statul nu este de o slăbiciune, ca să-l poată clătina o astfel de demonstrațiune; (Aplause) dar a fost intenționată o manifestațiune contra ideei de stat maghiar, contra rasei și națiunei maghiare. O astfel de întreprindere apoi a o strivi în germenul său este datorința fie-cărui guvern. (Aprobări generale.) La întrebarea că — ce politică urmăresc față de diferitele naționalități, și — dacă coroana are cunoștință de aceasta? — am scutul răspuns, că în întrebarea relativă la coroană se ivește o armă vechiă, dar ruginită, prin carea se intenționează aducerea în contrast a coroanei cu regimul constituțional; (Așa este, așa este!) ceea-ce nu va succede dlui deputat. — În ce privește părerea și direcțiunea mea individuală față de naționalități, aceea este: a respecta, încât concede legea, drepturile fie-căreia; a nu le împedeca dezvoltarea între marginile legii; dar atunci și unde cineva ar trece peste marginile legii și ar cuteza a se atinge de securitatea statului maghiar, precât timp Ddeu îmi va da putere, de datorință îmi țin, ai da preste ghiare. (Aprobări.) Mai adaug că persecuțiunile sistematice nu am de scop ale curma, căci nu există; (Aprobări în dreapta.) pre cetățeni însă i voi lua sub scutul legii, față de ori-ce agitatori, și acest scut a fost intenționat și prin oprirea serbării lui Horea și Cloșca. Rog a se lua acest răspuns la cunoștință. (Aprobări prelungite.)

Deput. P. Truța: Răspunsul dlui min. președinte la interpelațiunea mea, purceasă din bun simț patriotic, cu scop de a mijloci o liniștire a îngrijirilor ce a deșteptat trista situațiune politică de astăzi, preste tot nu m'a satisfăcut și nu-l primesc. Un răspuns atât de drastic (Ilaritate în dreapta.) mărturisesc că nu am așteptat, dar am fost pregătit la el. Mi-am făcut interpelațiunea ca membru al acestei case și adevărat reprezentante al acestei patrie, cerând desluciri; — (Strigări din dreapta le-ai primit!) eu din a mea parte nu țin lucru cuviincios și potrivit, ca un ministru care are a guvernă păzind echilibrul între concetățeni, să se

producă prin astfel de răspunsuri drastice. (Strigări: drept are!)

Dealtminte deși sum un tiner membru al parlamentului, știu totuși că drasticitatea este arma cea mai puternică. (Aprobări.) Naționalitățile se suspicionează continuu, dar eu cer să se arete fapte. (Strigări din dreapta: serbarea lui Horea și Cloșca.) La rândul meu voi răspunde și la aceasta. Se fac acuzări, că gravitează în afară, că propagă idei antipatriotice etc. dar fapte doveditoare nu se aduc și totuși faimele nu mai înceată. Înainte cu 10 ani dl ministru față de fostul deputat Polit a declarat, că Ungaria și guvernul său posedă destulă putere ca se sdrobească pe contrarii săi naționali. (Drept! așa!) Totuși de 10 ani nu se știe se fie sdrobot pe vr'un naționalist. Ce dovedește aceasta? Acea că — nu sunt inimi ai statului. Și eu încredințez pe dl min. președinte, că poate rămânea încă 10, 20 sau 30 ani în pozițiunea sa, tot nu-i va succeda a turti la părete pe cineva.

Precum am declarat în motivarea interpelațiunei mele, susțin și acuma, că răul provine de acolo, fiindcă atât societatea, cât și jurnalistică, precum și abuzurile organelor statului nu mai înceată cu denunțările și agitările contra naționalităților; me angagiez a dovedi aceasta naționalminte cu date autentice. Acele denunțări și agitări fac imposibilă o apropiere între națiunea domnitoare și celelalte naționalități; căci în urmă iritarea vine reciprocă și rezultatul este, că toată viața noastră publică se consumă prin agitațiuni și certe, cari n'au sfârșit, pentru că guvernul dând credemnt tuturor denunțărilor, ori de unde ar veni ele, ține cont de ele și conform își dirige politica. Privind răspunsul dlui min. președinte în fondul interpelațiunei, eu cred că acela este basat exclusiv pe rapoartele oficiale ale culpaților. De aceea eu aș dori, să se facă o investigațiune cât mai severă în scopul de a se constata, cum întru adevăr s'au întâmplat lucrurile? — On. Casă! Dacă ar studia cineva cu seriozitate vieța noastră socială și cestiunea naționalităților în acest stat, am deplină convingere, că cu totul altfel ar cuprinde relațiunile noastre; căci — ce pretind naționalitățile în aceasta patrie? Ele nu aspiră la putere și domniă; pretensiunea lor se mărginesc chiar la aceea ce dl min. președinte vorbalminte a recunoscut a le compete, ca între marginile legilor și conform împrejurărilor să se poată desvolta, să se poată conserva naționalitatea și asecura existența. Aceasta este totul. Când aceasta realminte li se va îndeplini, plânsorile vor înceta! Repet, că neînțelegerile și certele dintre noi sunt a se atribui agitațiunilor și abuzurilor oficiale și jurnalistică; dacă ne vom emancipa de sub influința acestora, apropierea și înțelegerea va fi posibilă.

Dep. Visi Imre: (redactorul lui „Nemzet.“ Traducătorul.) „Tribuna!“

P. Truța: „Tribuna“ și „Nemzet.“ una ca și alta în punctul agitațiunei. (Ilaritate). Deci tocmai să ne emancipăm de sub influința atât a „Tribunei“ cât și a lui „Nemzet.“ Încheiu mai dîcînd odată, că în meritul răspunsului ministerial, adevărul ar trebui să se constate printr'o investigațiune; atunci dl ministru se va convinge că faptul s'a petrecut de tot altfel de cum l'a enarat după raporturile oficiale. De aceea răspunsul ce mi-a dat nu-l iau la cunoștință.

Urmează răspunsul dlui ministru președinte la interpelațiunea deputatului V. Babeș.

Ministru pres. Coloman Tisza: On. Casă! Din interpelațiunea dlui deputat V. Babeșiu, numai una parte me privește pe mine, și numai la aceea voi răspunde — foarte scurt. Dl deputat luând indenn din cuprinsul intepelațiunei dela 4 Febr. a dlui Orbán Balázs, a adresat întrebări către ministrul justiției, apoi și către mine acelea: Dacă ca ministru de 10 ani pentru interne, în acest timp al funcționării mele am descoperit unde-va printr'ne naționalități, conspirațiuni secrete în contra statului? Ce fel au fost acelea? În ce mod și cu ce succes am dispus urmărirea acelorora? Ear dacă atari nu s'au putut descoperi, ce este cauza, de se tot scornesc și propagă faime despre existența lor, prin foile mișcare, prin politiciii maghiari și se denuncie chiar și în aceasta Casă?

On. Casă! Las să judecați înși-vă, dacă este cu cale, ca mai vîrtos despre cele ce se întâmplă aici între noi, să se dîcă că sunt scornituri și denunțări. Dechiar însă din parte-mi, că unor anumite mișcări li se atribue de multe ori o importanță exagerată; regret aceasta, căci — har domnului — acelea nu merită acea atențiune ce li se dă. (Așa este! din dreapta.)

Dealtminte eu, decând sum ministru, am petrecut cu atențiune activitatea naționalităților, cu cea mai deplină bunăvoință acolo, unde ele între marginile legilor s'au nisuit spre binele lor propriu; dar mărturisesc, că li-am urmărit cu cea mai mare vigilanță și acele tendențe cari voiau a eși din marginile legilor.

Conspirațiune — ce e drept, numai una am descoperit, și a fost și aceasta un astfel de cas, unde de mult am observat lucrarea dar n'am dîs nimenu nimic, urmând esemplul celui grădinaru, carele vîdînd lucrarea sobolului nu face larmă ci pîndește până-și scoate capul și atunci îl taie. (Viuă plăcere și ilaritate în dreapta.)

Astfel am urmat atunci, astfel voi urma și în viitoriu. Conspirațiune așa-dară — afară de aceea alta n'am descoperit; că dacă descoperiam, procedam întocmai. Ear aceea nu se poate nega, că acea lucrare a celor atinși soboli (cârțițe,) se continuă de multe ori prin multe locuri. Unde, când și în ce măsură, aceasta nu o spun. Încredințez însă pe dl deputat că o urmăresc cu atențiune, știu și aceea că cine fac mai vîrtos, dar aștept până-și scot capul la lumină, și atunci ne vom trage socoata: Asta-mi e răspunsul. (Plăcere și aprobare generală.)

V. Babeșiu: On. Camera! Onorabilul d. prim ministru, în răspunsul său, dacă bine l'am priceput, una a recunoscut și mărturisit sinceraminte pe față, aceea adevărat, că conspirațiune n'a descoperit la naționalități decât numai una, și aceea precum știm constătătoare numai dintr'un individ.

Col. Tisza, ministrul-președinte: Aceasta nu am dîs.

V. Babeșiu: Știm persoana; cunoaștem cazul de care se lucră. A trecut prin judecata tribunalelor. Eu respect sentințele judecătorești. De-ar face și alții tot asemenea, aici în Casă și colo afară! De n'ar critica alții judecățile juraților și ale tribunalelor! Me închin înaintea sentințelor judecătorești; totuși îmi permit a observa dlui ministru, că în asemenea procese politice cea din urmă, cea mai finală sentință este la istoria viitorului. (O voce

sintetic. La cele două dintăiu nu-i de lipsă să se facă pregătiri, dar e bine. La cel din urmă e necesitate imperativă. Dl M. a voit să represinte metoda cel mai rațional și modern — analitic-sintetic. — Dar recomandarea ce pretinde a o căpăta din pedagogia, că după ce știu desemna toate literele să le dăm și numele pe de o parte, ear pe de altă parte recomandarea ce rezultă din experiența dsale, că îndată ce știu desemna o literă, să i se dea și numele, aceste două eschid pe dl M. din regiunea metodei analitic-sintetic, care nu permite a ști elevul numele literei, până când nu o scoate el sub numele de son, din cuvântul de model, va se dîcă până când știe că aceea literă e parte constitutivă din limba română.

Ce să răspundem dacă ne vom întreba: are dl M. loc în metoda sintetic, dacă știm, odată că principiul acestui consistă în scrierea, cunoașterea vocalelor și diftongilor, și îndată ce cunosc o vocală, ce cunosc o consonantă, urmează compozițiunile posibile cu literele deja cunoscute. Afirmațiunile dsale, ca se știe scrie și numi toate literele și apoi compozițiuni il eschide și din regiunea acestui metod. Pretensiunea ce o poate avea dl Muntean la metoda sintetic se basează numai pre faptul, că literele le numesc cu numele lor adevărat. Am dîs să gratulăm Bucoavnei și mai că am fi îndreptățiți, căci recomandarea, ca elevii să cunoască toate literele,

după nume ear mai aducându-ne aminte că în alt loc, eară ne recomandă, că din sonuri să compunem silabe, îndată ne trezim orbecând în întunerecul metodei nominal. În ce consistă acel metod?

Cunoștința după nume a literilor mari și mici în rând alfabetice, cu nume măestrite, compozițiuni cu acele litere pentru silabisare fără nici un înțeles și apoi la cetit. Luminați deci în privința acestui metod vedem că basați pe recomandarea ce ni o face dl M. putem fără a ne teme de greutatea vre-unei imputări, a-i atribui meritul, prin care cu vechituri din metoda nominal voiește a infecta metoda analitic sintetic, fără să știe, că prin aceasta ne îndreptățește a gratula Bucoavnei. Mai că trebuie să me corig că am dîs „fără să știe,“ căci următorul fapt susține că a vorbit din convingere: cu ocaziunea când dl M. a cetit această tema în reuniunea noastră, atât a fost de îngrijit de reușita cetirei și scrierei după metoda cărpit de dsa, încât pentru o mai bună reușită, a recomandat învățătorilor să facă deprinderi ca acestea, b-a-ba, b-o-bo, b-u-bu, m-a-ma, m-o-mo — r-a-ra, etc. Dar minune. Nici în acest metod nu i putem lăsa dlui M. loc, de-oare-ce pelângă cunoașterea literilor toate, apoi compozițiuni, pe lângă recomandarea de a compune din litere silabe, ca cele arătate, mai lipsește încă a să numi literel dacă nu buche — cel puțin be și apoi il po-

team întări definitiv pentru acest metod. Nu voi rămănea mai mult discutând la acest punct, deoare-ce este evident, că aceasta temă, are pretensiuni la toate 3 metodele, dar eu cel puțin, cu greu m'aș putea decide a o clasifica pentru nici unul permanent. Întreb însă: întru cât s'a respectat în temă principiul pedagogic, cu metoda de nu este permis a experimienta, sau, nu este permis a face experință pe contul elevilor, căci ori și cine se poate convinge, cât de tare s'a jignit aceste principii cu experința dlui Muntean.

Experințele ce leam făcut, criticând tema până aci, cred, că me dispenzează a disputa meritul valoarea și încrederea, ce o pune domnul M. pe tema dsale, când dîce, că un învățătoriu, care va pregăti pre elevi după formele arătate de dsa, și dacă nu va fi fost norocos ași câștiga pe cale privată sau în vreun institut cunoștințe pedagogice, totuși va fi în stare chiar și numai din experința proprie a să conduce mai departe pe calea apucată, va se dîcă cu-noscînd cuprinsul temei, să negligem aprețierea ce o face dl M. temei sale, prin afirmarea de sus, știind cât de nefavorabil se exprimă proverbul român în astfel de casuri.

(Va urma.)

din stânga extremă; Amenințată). N'a fost amenințată. Așa cred că chiar și în aceasta On. Camera mulți sunt de aceea, cari fuseseră osândiți pentru politica lor și cari astăzi se glorifică prin țeara înțreagă.

Car. Vadnay: Pentru patriotismul lor.

V. Babeș: Aceasta este natura sentințelor politice. Însă dl ministru-președinte nu s'a mulțumit cu acea declarațiune a sa, pentru carea i-aș fi votat cea mai intimă recunoștință, fiind-că a adevărit cum-că conspiratori n'a găsit între naționalități, ci dl ministru a mai amintit — după îndatinarea sa, despre lucrări, căror li se poate da ori-ce înțeles voește cine-va, a vorbit de sobol și astfel de mișcări, căror n'a dat definițiune. (Din partea stângă extremă: poate se aibă valoare.) Poate se aibă, după plăcerea fie-cui. Dl prim-ministru chiar odinioară enunță, că politica sa lasă liberă mișcare naționalităților — între marginile legii. Eu întreb: Acei soboli și acele mișcări, indegate de dânsul, se află ele între marginile legilor, sau afară din cadrul legilor?

Ales. Kőrösi: Afară din cadrul legilor.

V. Babeș: Dacă ele sunt afară din lege, cum dl ministru a putut și până acuma a nu le trage în judecată? Ce vrea dl ministru, când aici le afirmă, ear afară nu le dă în mâna justiției? Atari ori există, ori nu. Dacă ele există și sunt în contra legilor, pentru ce nu le împedecă și resbună? ear dacă ele nu sunt în contra legilor, nu vatămă legile, atunci dl ministru președinte lucră denunciându-le aici, chiar în contradicere cu declarațiunile sale de mai alaltieri, când arunca lănuieala asupra unor cetățeni sau clase de cetățeni fără a aduce date, dovezi contra acelora. Asta nu merge. (Ilaritate generală). Unde vom ajunge, dacă începem a ne susționa, fără nici o dovadă?! Dl min.-președinte de 10 ani este la putere, ei bine, spună-mi, care scop a ajuns în aceasta direcțiune? De 10 ani tot auzim, că — cu atențiune observă mișcările naționale, dar nu ne dă seamă că ar fi ajuns vr'un rezultat, că ar fi pedepsit pe resvrători. În astfel de situațiune cu drept cuvânt putem se dice-m că avem a face cu scornituri. Ear dacă cineva întreală, că pentru ce cauză se întemplă aceasta astfel? Dl ministru nu dă nici un răspuns.

Eu direct am întrebat aceasta în punctul final ale interpelațiunii mele, și fiind că dl ministru-președinte n'a răspuns, voi răspunde eu. (S'auzim!) Este pentru că politica sa, politica domnitoare, are trebuințe d'acele pretinse mișcări. (Ilaritate în dreapta.) Da, așa este. Eu sum convins, că dacă politica dlui ministru-președinte n'ar avé trebuință de acele insinuațiuni, acele mișcări naționale n'ar esista. De aceea eu îndrept întrebarea mea către dl ministru-președinte, ca să ne spună: ce fel de soboli și ce fel de mișcări înțelege și denunciă? (Ilaritate.) Admise sau nepermise prin lege? (Sgomot strigări — nu!) Eu știu, ce scop, cu ce intențiune urmează dl ministru președinte. (Se auzim! se auzim!) Dice dl min. președinte, că acei soboli și acele mișcări naționale deocamdată se află încă pe sub pământ și nu le poate spune. (Ilaritate.) Dar dl ministru președinte are polițiani, cari petruind și pe sub pământ? (Strigări din dreapta: Are, da. Ilaritate.) Apoi tocmai că are, de ce nu ne spune, că — ce fel sunt acei soboli și acele lucrări? Căci într'adevăr șod lucru este, că de 10 ani nimic încă nu s'a ivit la lumină. (Ilaritate.) Voiește deci dl min. președinte a-și susține în veci suspiciunile contra unei clase de cetățeni?

Col. Tisza, ministru-președinte: Contra unei clase nu.

V. Babeș: Și apoi, de 10 ani incoaci, acei soboli de sub pământ s'au sporit sau se impuținează? (Ilaritate.) Eu, On. Camera, așa țin că prin astfel de suspiciunări, reu facem dacă credem a face vr'un bun serviciu țerei. Dacă se lucră de acte în contra legilor, aci sunt tribunalele; sau că doară dl ministru-președinte nu va crede cumcă judecătorii vor cruța pre călcătorii legilor! Dar ca dl min. să introducă preventive în asemenea casuri, nu este cu cale. Corectă ar fi procederea dlui ministru, dacă dânsul mai înainte de a striga, ar lăsa să ese sobolii și cu faptele lor la lumină, atunci apoi să-i denuncie opiniunei publice și tribunalelor; preventiva sa generală suspiciunare nu este la loc într'un stat constituțional. Poate că dl min. președinte sub cele amintite de sine înțelege astfel de mișcări naționale, cari nu sunt tocmai în contra legii, pre cari totuși dânsul le ține de stricacioase, după propria sa vedere. Pare-mi-se că atari vor fi pre cari le-a semnalat. Dar nu peardă din vedere, că asemenea procedere este arbitrariă, arbitriul duce la absolutism. Eară eu țin, că absolutismul și preste tot un guvern arbitrar la noi nimenui nu poate să strice mai mult ca chiar națiunei maghiare și statului maghiar! Într'o țeară pot să existe divergin-

te de opinii, ba și tendențe diferite; se poate ca oare-cui în țeară, chiar partidei dominante, să nu i convină direcțiunea vre-unei naționalități; eu însă țin, că după dreptul constituțional, păzind legea ori-care asemenea tendință liberă este, tocmai așa fiind ea a opozițiunei, ca și a guvernului și a partidei sale. D'apoi ca aceasta proprie este libertatea constituțională. Între marginile legii, mișcarea fie-cărei partide este liberă. Diferințele pot să fie relative la organizarea internă, pot să fie și relative la alianțele în afară; dacă ori-care tinde a se afirma cu observarea legilor, aceasta nime nu poate împedeca decât vătămând constituțiunea. Tocmai astfel suntem aici în patria noastră, cu aceea cauză principală ce preocupă și absoarbe și stăruința dlui min. președinte, cauza naționalităților. Eu cred și sum convins că dacă am supune judecății întregii lumi culte părerea mea, ea ar fi de acord cu mine, că întocmai așa de îndreptățită este tendința și stăruința acelora, cari doresc și lucră a conserva Ungaria, conform învățăturilor sântului Stefan, ca stat poliglot, ca și tendința modernilor politici cari lucră a o transforma în stat unitar maghiar. Și de aceea rog On. Casă, nime să nu greșească, a-și identifica direcțiunea sa, tendința sa națională cu existența însăși țerii noastre comune; căci prin aceasta identificare se subsapă unicul temeliu sigur ce avem ca patrioți sub picioare. Ungaria a existat o mie de ani ca stat poliglot. Întreg păcatul naționalităților este, că voiesc a susține Ungaria ca stat poliglot. Credeti-mi că nimic alta nu există ca ni s'ar puté sinceramente imputa. Eu recunosc, că și ceialaltă tendință este îndreptățită, dar fie ca cineva se lucre la realizarea statului maghiar unitar, și alții să pretindă a susține statului unguresc, milenariu, așa cum l'a întemeiat și destinat stul Stefan, nici una nici alta tendință să nu o identifice cu existența Ungariei; căci aceasta ar fi un păcat în contra existenței țării. Existența țării trebuie tuturor sântă și pe deasupra de ori-ce întrebare; ce nici nu este permis să între în discușiunile noastre; pe aceasta basă cred eu că cei-ce nu sunt de tendința și opiniunea DVoastre, pentru aceea nu sunt mai rei patrioți; a-i acusa pentru patriotismul lor, nu este cu cale. Ungaria nime nu tinde a o scăpa și nimici; aci zace gravitatea adevărului; de aceea Vă rog, să nu binevoiiți a admite, că sunt mai buni patrioți, cei ce voiesc noul stat maghiar, decât aceia cari tind a conserva și cultiva anticul, milenariul stat unguresc. Eată diferența, care ne desparte Dl min. președinte nu poate dovedi nici că am gravita undeva înafară, nici că am avé legături cu străinătatea în contra Ungariei; un cuvânt nu poate să ne spună în aceasta privință, și eu dacă cătuși de puțin așa sci de atari lucruri, n'ași fi avut curagiul de a interpela pe dl ministru, cum am făcut. Încă una mai adaug, cerându-vé atențiunea. Tare greșiți dacă credeți, că fiind că odinioară maghiarii aici în țeară precum și afară au conspirat și au lucrat necontent în contra Austriei, și noi tot asemenea facem în contra Ungariei. Mare deosebire este. Noi nu considerăm Ungaria de țeară streină, cum consideră maghiarii pe Austria, ci o considerăm de patria noastră, în contra căria nu putem să conspirăm.

Csernatony L: Daco România.

V. Babeș: Fiind Ungaria patria noastră, nici odată nu vom conspira în contra ei. Să nu perdeți aceasta din vedere. Cunosc eu bine trecutul. Dacă și n'am luat personalmente parte la întreprinderile secrete, dar am avut amici maghiari, cari și ei au lucrat ca și ceialalți patrioți maghiari și eu nu reprob aceea găesc însă că nu este cu cale, când astăzi maghiarii susțin, că pentru că românul își iubesc naționalitatea și pretinde condițiunile, posibilitatea dezvoltării acelea, dușman este Ungariei, dușman națiunei maghiare. Defel nu este dușman, și dacă unii dintre noi doară resping cu energiă aceasta insinuațiune, sau se espectorează prea cel pentru naționalitatea lor, aceasta este natural, când ei iubinduși patria, väd daunoasele urmări ce produce exclusivismul maghiar. Pe lângă toate, fiți convinși, că nu sunt, nu există tendințe în contra patriei și legilor. — Declarațiunea dlui min. președinte, cumcă conspirațiuni n'a descoperit, o iau spre sciure cu recunoștință; ba eu, pe lângă reflecșiunile ce făcui iau la cunoștință și celelalte respicări ale sale, căci voi avea ocașiune a discuta mai special asupra cestiunei și tocmai de aceea nu doresc acum incidentalmente o ulterioară desbatere. Vă repet însă rugarea, să nu dați credemț afirmatiunilor că ar exista acele secrete neultimé între noi, precum dl ministru președinte a binevoit a le aminti numai ca se poată suspiciuna și amenința. Eu sum convins, că dacă ar ști asemenea casuri, le-ar fi aretat aici.

C. Tisza, min. președinte: On. Casă! Am se fac câteva foarte scurte observațiuni. (S'auzim.) Desfid că așa fi cunoscut vre-o societate sau rasă pen-

tru ori-care tendință antipatriotică. Am țis și țic, că există singulari, cari încearcă astfel de tendențe; dar n'am acusat cu asemenea tendință vr'o naționalitate, rasă sau clasă. (Aprobări, din dreapta). Și dacă casurile de conspirațiune sunt atât de puține și rari, este de o parte, pentru că înseși populațiunile printre cari se încearcă a se propaga reul, resist și nu se dau amăgite; (Aprobări din dreapta;) ear de altă parte, pentru că însuși guvernul se sillesce a împedeca după putință aruncarea seminței. (Așa este! Așa este! din dreapta). A doua — desfid pre dl deputat, să spună dacă știe: unde, când și cum am împedecat eu prin măsuri pre cineva în patriă într'u esercitiul drepturilor?

V. Babeș: Chiar în cazul de mai nainte.

Ministru președinte: Aceea nu a fost măsură preventivă, când o intenționată și cunoscută manifestațiune se interțide, executarea ei se opresce. Aceasta nu este măsură de stat polițienesc, cum il numește dl deputat, ci este — după mine, detorința ori căru guvern pretutindenți în lume. (Aprobare din dreapta). Încă una ce am a țice este, că dl deputat, să ne arete acel stat, unde diferitele naționalități și rase pot să se desvoalte atât de liber ca și în Ungaria. (Aprobări generale). Nu există în lume, și când câte odată, pentru abusus ce se face, cineva se vaieră, atunci aceasta o numesc calumniă, scornitură. (Așa e! Așa e!) Dealtminte — încă una ce de încheiere. Dl deputat a țis că numai de aceea vorbesc de astfel de miscăminte, căci politica mea are trebuință de ele ca să mă susțin. Ori când o țicea aceasta, era curioasă, dar a bănui pe dl Orbán Balász, că face ceva pentru de a-mi sprigini politica, asta n'a mai făcut o nime. (Ilaritate lungă sgomotoasă).

V. Babeș: Numai o unică reflecșiune am pentru acum. On. d. prim-ministru reu mi-a interpretat cuvintele, când a înțeles că eu așa fi vorbit de politica sa personală, carea ar avé trebuință de scortite uneltiri naționale. Am înțeles politica domnitoare la noi. (Mișcare în dreapta). Da aceasta politică domnitoare este spriginată și din partea opozițiunei; eu însă sum convins, că domniile ce o spriginesc din aceasta parte nici idee n'au, ce mari servite fac reacțiunei prin susținerea atacurilor în contra noastră și cum isbesc chiar în interesele maghiare. De altminte, cum am țis, voi avé ocașiune a mai disputa în casă și a da dlui min.-președinte la toate provocările sale răspunsul meu.

Asociațiunea ortodocșă română.

În urma apelului făcut de d-nii generali Ghica, A. Mavrocordat și Vasile Florescu și a numeroaselor adesiuni sosite din toate districtele, dl Niculai Rosetti Roznovano s'a simțit îndemnat de a face o convocare, în urma căreia, la 11 Aprilie, la 8 ceasuri seara, s'a ținut o întrunire la care a luat parte o numeroasă asistență compusă din toate păturile societăței, atât laici cât și din cler.

Dăm mai la vale prescriptul verbal încheiat asupra operațiunilor dela aceea interesantă întrunire.

Prescript-verbal.

Sedinta din 11 Aprilie 1885. Președinta prea sfinței sale părintele episcop Romanului, aclamat de întreaga adunare, asistat de doi secretari: dd. George Balș și Emanuel Konki Vogoride.

Prezenți la această întrunire, aproape 200 persoane, afară de adesiunile sosite de prin județe.

Prea sfinția sa părintele Melchisedek, invită pe unul din dnii secretari a da cetire diferitelor comunicări ce se aflau pe birou.

Se dă cetire scrisorii de binecuvântare a înalt preasfinții sale metropolitul Moldovei și Sucevei, în cuprinderea următoarea:

Iași, 1885 Aprilie în 4 zile.

Archiereasca binecuvântare

trimetem domniilor voastre onor. domnule colonel Al. Mavrocordat și onor. dle Nicolae Roznovano.

Scrisoarea domniilor voastre, ce am primit în ziua de 1 Aprilie curent, am cetit'o cu cea mai mare mulțămire sufletească, și vin a ve răspunde prin aceasta tot așa cum v'am răspuns prin viu graiu, când am avut ocașiune a ne vedea la mine, cu o ție mai nainte, și a convorbi în privința decadenței simțului moral religios din zilele noastre, și a atacurilor care neîncetat se fac religiunei și bisericei noastre ortodocșe prin presa destrăbălată, de către propagandele străine antiortodocșe, anti-creștine, ateiste și anarchiste.

Întreprinderea domniilor voastre, despre care vorbiți în menționata scrisoare, pentru susținerea și ridicarea sfinței noastre biserice ortodocșe, este vrednică de toată lauda, căci probează bunul simț religios românesc, și tot deodată patriotic, fiind că la noi românii în toți timpii biserica cu patria, reli-

giunea și naționalitatea una au fost: cu această credință au trăit, au lucrat și au luptat strămoșii noștri, conducătorii neamului românesc. Această credință românească a strămoșilor noștri din toți timpurile ne-a salvat și țara și naționalitatea, până în zilele noastre, pentru care, în cel dintâiu grad suntem datori, recunoștință bisericii noastre naționale ortodoxe, căci în biserică s'a conservat și limba și istoria, și chiar tradițiunile istorice.

Încă odată ve declar dar sufleteasca mea mulțămire din împreună cu binecuvântarea arhipăstorală pentru susținerea bisericii și religiei în contra atacurilor celor fără de Dumnezeu și fără de patrie cosmopoliți anarhiști. O asemenea întreprindere ca aceasta a domniilor voastre, din care este exclusă politica militantă de partide, și la care am vădit că aderează și asociază mai multe onorabile și distinse persoane, pentru a susține biserica și religia noastră strămășască, eu nu pot de cât să o binecuvântez din toată inima, și cred că și ceilalți confrăți prea sfințiți episcopi — de oare ce domniile voastre mi-ați declarat verbal că ori ce politică este exclusă și biserica fiind centrul unirei și al unității noastre naționale religioase între legătura dragostei și a păcii, pe care în toate zilele o predică prin gura adevăraților ei servitori — nu pot de cât să binecuvinteze o asemenea unire duhovnicească.

Bine voiți onorabililor domni și iubitiți fi sufletești a primi încredințarea distinsei considerațiuni ce subsemnatul ve poartă din împreună cu Archiepiscopul binecuvântare.

Isc. **Iosif**, metropolitul Moldovei.

După care, se ascultă și scrisoarea prea sfințitei sale părintele Melchisedek:

Roman, 1885 Aprilie 8.

Domnul meu! Am avut distinsa onoare de a primi scrisoarea d-voastră și a dlui A. Mavrocordat dela 31 Martie, prin care îmi faceți cunoscut, că mai multe onorabile persoane s'au înțeles a forma în Iași un comitet, carele să chibzuească mijloacele necesare pentru apărarea și întărirea sfintei noastre biserice ortodoxe, și că la această mare și creștinăscă întreprindere s'a dobândit aprobarea și binecuvântarea înalt prea sfințitului metropolit al Moldovei și Sucevei.

Eu felicit din adâncul inimei mele această fericită inițiativă și întreprindere și la îndemnul ce-mi faceți mie de a participa la această sfântă misiune de a contribui la ridicarea și cultivarea simțului religios și a instituțiilor sfintei noastre biserice nu numai primesc învitate de a participa la întrunirea proiectată pentru ziua de 11 Aprilie (dacă voiu avea la aceasta binecuvântarea înalt prea sfințitului metropolit), dar voiu contribui din toate slabele mele puteri ajungerea scopului propus de inițiatorii acestei salutare idei.

Veacul nostru este veacul asociațiilor și al discutiunilor. Ori-ce idei mari ca se devină realitate trebuie să aibă aderenți cât de mulți să fie susținută și răspândită prin presă, ca se atragă opiniunea publică și concursul oamenilor cugetători și iubitori de țara lor.

Eu de mult simțesc trebuința și doresc formarea unei asociațiuni de felul acesta cu scop de a ridica și apăra clerul și biserica noastră contra a o mulțime de uneltiri fâșșe și secrete, cari tind a slăbi și a stinge în poporul nostru ori-ce simț religios și devotament creștin, pentru scopuri dușmane naționalității noastre și bisericei ei.

De aceea eu încă odată felicit această inițiativă a domnilor bărbați ce iubesc biserica țării noastre, și salut din inimă fericita idee de asociațiune pentru cultura clerului românesc, susținerea și dezvoltarea simțului religios în poporul nostru. Biserica este temelie națională. Ori-ce cultură, dacă este lipsită de religioasă și de morală creștină, stinge sămânța virtutei, ucide simțămintele cele nobile, escitează pasiunile cele vătămătoare, duce la materialism și îndobitocire și națiunile acele nenorocite se perd, în loc să se desvolte și se progreseze în bine.

Așa dar ader și eu din tot sufletul la această idee salutară a asociațiunii în destina, și promit a da tot concursul meu ori când mi se va cere în folosul sfintei noastre biserice, carele este folosul patriei și al națiunii noastre. Cine apăra biserica națională aperi și nația sa, afirm aceasta cu toată convingerea mea.

Ca dovadă de aderarea mea la programul asociațiunii române-creștine ortodoxe, promit a contribui cu suma de 10,000 franci pe care treptat, după puținile mele mijloace, îi voiu pune la dispozițiunea comitetului ce se va institui pentru ridicarea și apărarea bisericei române ortodoxe.

O singură dorință și rugămintă a mea pentru prosperitatea ccestei asociațiuni este ca ea să ră-

mână pentru totdeauna o asociațiune morală, și emnaminte creștinească și se nu degenereze în politică; căci prea multa politică ce se face la noi în țară corumpe simțul cel bun al poporului și împedecă guvernul și națiunea de a se ocupa cu destiunile vitale naționale.

Rugându-vă ca se comunicați aceasta și dlui Al. Mavrocordat și celorlalți patroni ai acestei salutare idei, am onoare a fi

Al d-v. părinte sufletesc și servitor

Isc. Episcop **Melchisedek**.

Aceste ambe comunicări se primesc de către asistenți cu vii și prelungite aplause. După care s'a mai dat comunicare și scrisoarei prea sfinții sale episcopului Hușului, care și el la rândul său trimite binecuvântările sale.

În urma acestora, d. Neculai Rosetti Roznovano, a luat cuvântul spre a exprima viile sale mulțămiri persoanelor cari au bine-voit a răspunde la invitațiunea sa: „Este viu mișcat de grăbirea cu care Români încep a simți trebuința ridicării și susținerii bisericei lor naționale ortodoxe. Arată că după stăruințele sale și a unora din amicii săi, se află deja adunat un mic capital ce este depus pe birou. Asigurările primite din toate părțile îl fac a spera că obolul fie-cărui creștin nu va lipsi pnrntu întemeierea opereii întreprinse.“

(Va urma.)

Varietați.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiu) își va începe probele astăzi la locul și oara obicinuită.

* (De ale timpului.) În 2 Maiu a început a se schimba timpul, și de atunci în toată ziua avem câte o ploaie blagoslovită

* (Secetă.) În ținutul Brașovului au făcut mare stricăciune vânturile cele reci și dese din primăvara aceasta; a uscat pământul până în adâncime și l-a crepat, ear sămăntăturile de toamnă, rumpându-li-se rădăcinile prin creparea pământului, s'au uscat; de aceea oamenii au fost siliți a ara din nou și a sămăna alte bucate de primăvară.

* (Foc.) Sticlăria din Bicsadu, de lângă Tușnad — au ars cu toate magazinele, și peste 600 stângini de lemne, din sticlăria s'au aprins ceva materie ce au sburat prin aer, și din acea s'au aprins și în mijlocul satului nește șuri, și au ars 8 familii — la cinci familii le-au ars și casele — un foc groasnic. Oamenii erau spăriați fiindule frica ca nu cumva materiile ardătoare se aprindă cumăna întreaga Focul după afirmarea multora s'au escat din jucăria unui băiat cu aprinjoare — care și dânsul au ars, tot scrum. Paguba după date oficioase la fabrică se ridică la 32 mii, au fost asigurate cu 15 mii, eară dintre familiile arse au fost asigurate 5.

* (Reportagiul în Statele Unite.) Un țiar american dice „Românul“ — ne dă amănunte foarte interesante în privința reportagiului în Statele-Unite.

De când s'a prevădit moartea generareului Grant, dice țiarul de care este vorba, o luptă ardătoare s'a angajat între mai multe țiare pentru a avea știrea cea dintâiu despre nenorocitul eveniment.

Căți-va reporteri aflând că un alt reporter a trecut două nopți culcându-se în casa bolnavului și că-și propunea de a-și relua postul în toate serile, au prevenit familia Poliția a gonit pe indiscret și nu-l mai lasă să s'apropiă de casă.

Un alt reporter se urcă în fie-care noapte pe acoperișul unei case vecine care are vederea în casa generareului.

Un al treilea a voit să închirieze pentru o săptămână toate firele telegrafice din acel cartier, în scopul de a împedeca pe concurenții sei să aibă mijloace de comunicare.

În biurourile telegrafice se află de mai multe zile sute de telegrame anunțând moartea generareului, cari stau gata a fi expediate la ori-ce moment. S'a făcut comploturi pentru a pune mâna pe *messenger boy* când va eși din casă cu știrea despre moartea generareului. Dacă va muri în timpul nopții, reporterii unui oare-care țiar trebuie se anunțe pe un alt reporter pentru a se publica îndată un „extra“ cu marea știre.

Și când ne gândim că acești bieți reporteri poate să mai aștepte încă câte-va luni pentru desnodământul fatal al evenimentului. Generarele Grant poate să mai trăiască, după părerea medicilor cari îl îngrijesc, starea bolnavului s'a mai îmbunătățit.

* (Un criminal). Țiarele din departamentul Senei inferioare, Franția, povestesc un fratricid îngrozitor. Numitul Gobert, cultivator la Aigleville, era pe câmp Vinerea trecută, când vedu alergând

la el pe fiul seu mai mare Louis, în vârsta de 23 ani, care îi spuse plângând că patru streini se întroduseseră în curtea lor, îl resturnaseră și îl strânseseră de gât până și a pierdut conștiința. Când și-a revenit în simțiri, a zărit lângă el cadavrul ciuntit, tăiat în două, al fratelui seu Alexis, în vârsta de 10 ani. Asasinii fugiseră luând un ceasornic de argint și o punguliță în care se aflau 27 franci.

Gendarmeria fu îndată prevenită, și Louis repetă declarațiunea înaintea ei. Dar medicul avu o bănuială, pe care o comunică judecătorului de instrucțiune. Cercetările făcură să se regăsească aruncați într-o mlăstină lângă curte, ceasul și banii pe cari Louis pretindea că i ar fi furat tâlharii. Confrontat cu cadavrul ténérului seu frate, luat de scurt Louis mărturisă că el e autorul crimei și nepăsător povesti peripețiile astfel.

„Sciam în odaia mea când Alexis a venit să și bată joc de ortografia mea, atunci m'am infuriat și am luat cuțitul și l'am înfipt în gâtul copilului. Vederea sângelui m'a îmbătat, eram nebun! L'am desbrăcat pe Alexis și cu cuțitul i am spintecat pieptul și pantecele. Cu amândouă mâinile am apucat mâțele și le am aruncat cât colo, apoi i am rețedat capul și picioarele. Mai știu și eu? Eram nebun!“

Acest ténér ucigaș e un băiat înalt, blond, cu fața dobitocească, și trebuie să fie de o forță neobicinuită. Fusese deja osândit pentru lovituri și răniri. Înjunghiasse cu cuțitul pe un camarad la vârsta de trei-spre-zece ani. Tată-seu l'închisesse într-o casă de corecțiune de unde a ieșit în vârsta de două-deci de ani. Acum tocmai și isprăvisse serviciul de trei ani la al 3-lea regiment de dragoni.

* (O înșelătorie.) — Poliția din Paris caută pe un escroc polonez care, făcându-se să treacă drept principele Sirioski, a reușit să înșele pe dl Michail C..., un strein bogat, cu o sumă de 30,000 franci.

Presentat dlui Michail de către un fals principe italian, deveni curând intim cu el. Într-o zi intră la el, cu fața zăpăcită, și arătându-i o scrisoare dela o rudă a sa, al cărei bărbat era amenințat a-și pierde onoarea, dacă nu plătea imediat 30,000 franci, i duse:

— Împrumutați-mi această sumă pe trei luni și păstăți ca garanție acest scrinișor care conține pentru mai bine de 100,000 franci bijuterii pe cari nu vreau să le vând, fiind-că le am dela mamămea, Dumnezeu s'o ierte, moartă acum trei ani.

Mișcat, dl Michail C. refuză se ia bijuteriile; dar dretinsul prinț îl sili să le primească și plecă luând un cec de 30,000 franci asupra unui bancher din Paris.

De atunci dl Michail n'a mai audīt vorbindu-se de prințul polonez, și bijuteriile lăsate amanet sunt de pietre false cari prețuiesc abia 500 franci.

* (Bibliografic.) „**Gramatica limbii maghiare**“ curs practic pentru scoalele secundare, preparandii, și mai ales pentru privați, de Dr *Ioan Crișan și Nicolau Putnoky*, profesori. Sibiu, 1885. Tipariul tipografiei archidieceasane.

Prețul **1 fl. v. a.**

Vom reveni asupra acestei cărți, care este chemată a suplini o lacună mult simțită până acuma în scoalele noastre.

* (Bibliografic.) Biblioteca națională din Craiova în numărul 2-3. scoate o mică broșură, comunicând Basmul vânătoresc din cartea domnului A. Odobescu „*Pseudo Kynegeticos*.“

Prețul broșurei este 50 bani. Cetirea acestei broșure trebuie se producă îndeletnicire sufletească în cetitori, căci știut este că nime n'a știut scrie mai frumos românește, ca și domnul A. Odobescu în acest basm vânătoresc.

Recomândăm cu toată căldura această interesantă broșură.

Adresa: Tipo-litografia națională Ralian — Samitca, Craiova.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Maiu n. 1885.

Timișoara:	54	53	15	29	74
Viena:	64	21	25	3	18

Mercuri în 6 Maiu n. 1885.

Brünn:	43	60	9	70	75
--------	----	----	---	----	----

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Maiu n. 1885.

	Viena B.-pesta	
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	95.95	95.80
Renta de aur austriacă	107.75	106.50
Galbin	5.84	5.84
Napoleon	9.83	9.83
100 marce nemțești	61.95	62.—
London (pe poliță de trei luni)	124.60	124.80